Тэорыя і практыка мовы

Вялікая і малая літары

З вялікай літары пішацца

Уласныя імёны, імёны па бацьку, прозвішчы, псеўданімы, мянушкі, уласныя імёны міфічных істот:

Дунін-Марцінкевіч, Радзівілы, Ніл Сымонавіч, Пярун, Геркулес, Фурыя

! Але калі *яны ўжываюцца* як агульныя назвы, то пішуцца <u>з малой літары</u>:

пярун — удар грому

тытан — волат

донжуан – спакуснік

эскулап – лекар

браўнінг – зброя

Найменні найвышэйшых бостваў у рэлігійных культах; словы ў спалучэннях з гэтымі назвамі; прыметнікі, утвораныя ад слова *Бог*:
Госпад (Гасподзь), Алах, Усявышні, Святая Тройца,
Бог Айцец, Царыца

! Але **з малой літары** **пішам слова *бог* з агульным значэннем боства ў спалучэнні з асабовай назвай або з назоўнікам з агульным значэннем (*бог сонца Дажбог*); у выклічніках (*бог яго ведае, дай божа*); назвы ўяўных істот**

Прыналежныя прыметнікі *(Пецева кніга, Настассін мёд)*, *а таксама* адносныя прыметнікі з суфіксам *-ск-*, утвораныя ад імён і прозвішчаў са значэннем імя, памяці *(Купалаўская прэмія, Коласаўскі тэатр)*

! Але <u>з малой літары </u>пішам прыметнікі, утвораныя ад асабовых назваў, якія ўжываюцца ў складзе фразеалагізмаў або ў складзе састаўных агульных назваў са значэннем адпаведнай адноснай прыкметы (*эзопава мова, пірава перамога, купалаўскі верш*)

Геаграфічныя назвы, уключна з назвамі напрамкаў свету ў пераносным значэнні, а таксама астранамічныя назвы: ***Свіцязь, Буда-Кашалёва, Мінск-Мазавецкі, Валапас, Месяц, Злучаныя Штаты Амерыкі, Захад***

! Але **з малой літары** **пішам родавыя назвы геаграфічных і астранамічных аб’ектаў у складзе ўласных назваў (*Белавежская пушча, зорка Венера*), а таксама службовыя часткі ў складзе састаўных уласных геаграфічных найменняў (*Франкфурт-на-Майне, Рыа-***

Аднаслоўныя ўласныя назвы і першае слова ў састаўных назвах знамянальных падзей і дат, перыядаў, эпох і святаў

(Рэфармацыя, Крычаўска е паўстанне, Другая сусветная вайна; Новы год)*, але: *Дзень

! Але з малой літары пішам назвы родаў і відаў падзей і дат, перыядаў і эпох (*эпоха феадалізму,*

залаты век);* назвы масавых мерапрыемстваў, якія праводзяцца на сталай аснове (*вечар адпачынку, дзень адчыненых дзвярэй); назвы* гістарычных падзей, працэсаў, з'яў, грамадска-палітычных фармацый, (*крыжовыя паходы,

Усе словы ў найменнях найвышэйшых органаў улады, а таксама некаторых міжнародных арганізацый (*Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, Канстытуцыйны Суд РБ, Нацыянальны Кангрэс Злучаных Штатаў Амерыкі, Арганізацыя Аб’яднаных Нацый*)

Першае слова ў найменнях рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і іншых арганізацый

(Міністэрства эканомікі, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Еўрапейскі саюз, Дом культуры)

! Але з малой літары пішам найменні аддзелаў і іншых падраздзяленняў навуковых і адукацыйных устаноў, словы тыпу *калегія, вучоны савет, факультэт, сектар, група* (*вучоны савет факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кафедра*

Першае слова ў назвах асобаў на найвышэйшых дзяржаўных і рэлігійных пасадах, назвы асобаў па найвышэйшых дзяржаўных узнагародах *(Прэзідэнт Францыі, Прэм'ер-міністр, Генеральны пракурор, Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Герой Беларусі,*

! Але ў неафіцыйным ужыванні словы ***прэзідэнт, старшыня, кароль, імператар*** **пішуцца з малой літары**

(візіт прэзідэнта, выступленне старшыні, прыём у караля, заезд імператара)

Усе словы ў назвах дзярж. і нац., ваенных і культ. рэліквій, ордэнаў і медалёў, акрамя саміх словаў *медаль, ордэн* (*Крыж Еўфрасінні Полацкай, Курган Славы; ордэн Маці*), першае слова ў назвах дзярж. сімвалаў, дзярж. і міжнародн. прэмій, грамат, прызоў і інш. (*Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь, Нобелеўская*

Аднаслоўныя ўласныя назвы і першае слова ў састаўных назвах найважнейшых дзяржаўных і міжнародных дакументаў, пагадненняў, актаў

(Статут Вялікага Княства Літоўскага, Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, Закон РБ «Аб адукацыі», Статут ААН)

Малая ці вялікая літара?

АЗОЙСКАЯ ЭРА

БЕРАСЦЯНАЯ ГРАМАТА

БЛІЗКІ УСХОД

ВЯРХОЎНЫ СУД РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ВЕЧНЫ АГОНЬ

УСХОДНЯЕ ПАЎШАР’Е

азойская эра

берасцяная грамата

Блізкі Усход

Вярхоўны Суд

Рэспублікі Беларусь

Вечны агонь

Усходняе паўшар'е

СУСВЕТНЫ ДЗЕНЬ МОЛАДЗІ

СУСВЕТНЫ САВЕТ МІРУ

ГЕРКУЛЕСАВЫ СЛУПЫ

ПАЛАЦ ШЛЮБУ

КАНСКІ КІНАФЕСТЫВАЛЬ

КУБАК ЕЎРОПЫ ПА ЛЁГКАЙ АТЛЕТЫЦЫ

Сусветны дзень моладзі

Сусветны Савет Міру

г(Г)еркулесавы слупы

Палац шлюбу

Канскі кінафестываль

Кубак Еўропы па лёгкай атлетыцы

КУРГАН СЛАВЫ

МЕДАЛЬ “ЗА ПРАЦОЎНЫЯ ЗАСЛУГІ”

НОБЕЛЕЎСКАЯ ПРЭМІЯ

РАННІ НЕАЛІТ

ПАЎНОЧНАЯ ШЫРАТА

СТОГАДОВАЯ ВАЙНА

Курган Славы
медаль “За працоўныя заслугі”
Нобелеўская прэмія
ранні неаліт
паўночная шырата
Стогадовая вайна

УЧАСТКОВАЯ ВЫБАРЧАЯ КАМІСІЯ

МІЖНАРОДНЫ КНІЖНЫ КІРМАШ

ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА

СКАРЫНАВЫ ВЫДАННІ

ПРЫЁМ У КАРАЛЯ

СІДАРАВА КАЗА

участковая выбарчая камісія

Міжнародны кніжны кірмаш

Першая сусветная вайна

Скарынавы выданні

прыём у караля

ПРАСВЯТАЯ ТРОЙЦА
БОСКАЯ ЛІТАСЦЬ
БАБА-ЯГА
ДЗЕНЬ ВЕДАЎ
НАРОДЫ ПОЎНАЧЫ
КРЫЙ БОЖА

Прасвятая Тройца
Боская літасць
баба-яга
Дзень ведаў
народы Поўначы
крый божа

ПАЛЯРНАЯ ЗОРКА

ХЕРУВІМ

АЗІЯЦКА-ЦІХААКІЯНСКІ РЭГІЁН

СТАРЫ СВЕТ

МЫС ДОБРАЙ НАДЗЕІ

ПАЛАЦ МАСТАЦТВАЎ

Палярная зорка
херувім
Азіяцка-Ціхаакіянскі рэгіён
Стары Свет
мыс Добрай Надзеі
Палац мастацтваў

КАРАЛЕВА АБ’ЯДНАНАГА КАРАЛЕЎСТВА ВЯЛІКАБРЫТАНІІ І ПАЎНОЧНАЙ ІРЛАНДЫІ

УСЕАГУЛЬНАЯ ДЭКЛАРАЦЫЯ ПРАВОЎ ЧАЛАВЕКА

ДЗЕНЬ ПЕРАМОГІ

ВЯЛІКАЯ СУБОТА

Каралеева Аб'яднанага Каралеўства Вялікабрытаніі і Паўночнай Ірландыі

Усеагульная дэкларацыя правоў чалавека

Дзень Перамогі

Вялікая субота

КАРАЛЕЎСКІ КУБАК
ОРДЭН ПАШАНЫ
СКАРЫНАЎСКІ ШРЫФТ

Каралеўскі кубак ордэн Пашаны скарынаўскі шрыфт